

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta (2004/0172 (COD) - KOM (2004) 509) (Petostentorjunnan hallinnollisen yhteistyön yleisasetus)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 20 päivänä heinäkuuta 2004 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnolli-

sesta avunannosta yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta (2004/0172 (COD) - KOM (2004) 509) (Petostentorjunnan hallinnollisen yhteistyön yleisasetus).

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 2005

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos*

Finanssineuvos Jan Holmberg

VALTIOVARAINMINISTERIÖN

MUISTIO

**EHDOTUS ASETUKSEKSI KESKINÄISESTÄ HALLINNOLLISESTA AVUNAN-
NOSTA YHTEISÖN TALOUDELLISTEN ETUJEN SUOJAAMISESSA PETOKSIL-
TA JA MUULTA LAITTOMALTA TOIMINNALTA****1. Yleistä**

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 20 päivänä heinäkuuta 2004 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta yhteisön taloudellisten etujen suojaamisessa petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta, KOM (2004) 509 lopull. - 2004/0172 (COD), jäljempänä petostentorjunnan hallinnollisen yhteistyön yleisasetus; EUTORI nro EU/2004/1538.

Euroopan yhteisön taloudellisiin etuihin kohdistuvan rikollisuuden torjunnasta on olemassa jäsenvaltioiden viranomaisten väliseen yhteistyöhön liittyvää lainsäädäntöä ja tulli- ja maatalousasioiden osalta myös lainsäädäntöä jäsenvaltioiden ja komission välisestä yhteistyöstä (asetus ETY 515/97). Arvonlisäverotuksen alalla hallinnollisesta yhteistyöstä säädetään neuvoston asetuksessa 1798/2003. Hallinnollista yhteistyötä koskeva voimassaoleva säännöstö ei kuitenkaan anna komission arvion mukaan sille riittävää mahdollisuuksia tukea ja yhteensovittaa jäsenvaltioiden toimintaa petostentorjunnassa.

2. Ehdotuksen tavoite

Asetusehdotuksen tavoitteena on suojata Euroopan yhteisön taloudellisia etuja torjumalla niihin kohdistuvia petoksia ja muita laittomia toimia etenkin merkittävien ja monimutkaisten, useita jäsenmaita käsittävien petosten ja rahanpesun yhteydessä. Ehdotuksella mahdollistetaan tällaisten rikosten torjunnassa välttämätön nopea ja yhteisön tasolla koordinoitu useiden jäsenvaltioiden viran-

omaisten välinen yhteistyö ja tietojenvaihto. Lisäksi ehdotus antaa komissiolle mahdollisuuden laatia jäsenvaltioiden toimittamien tietojen avulla kokonaisvaltaisia riskiarvioita, joiden avulla sekä yhteisötasolla että jäsenvaltioissa voidaan tehokkaammin kohdentaa petosten vastaista toimintaa.

3. Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ehdotuksessa säädettäisiin oikeudellisista puitteista Euroopan yhteisön ja jäsenvaltioiden keskinäiselle yhteistyölle kun yhteistyö on tarpeen yhteisön taloudellisiin etuihin kohdistuvia petoksia ja muita laittomia toimia vastaan.

Asetusta sovellettaisiin vain yhteisön etujen kannalta erityisen merkityksellisiin petoksiin ja muihin laittomiin toimiin. Merkityksellisiksi on asetuksessa määritelty väärinkäytökset, joiden arvioidaan aiheuttavan yli 500 000 euron arvonlisäverotulojen menetyksen jäsenvaltiossa tai yli 100 000 menetyksen yhteisön taloudellisille eduille. Tällä rajauksella halutaan kohdistaa etenkin komission tasolla ohjattu yhteistyö yhteisön rääkökulmasta olennaisimpiin rikoksiin.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voisivat, mutta eivät tämän asetuksen mukaan ole velvoitettuja siihen, harjoittaa yhteistyötä myös vähäisempien yhteisön taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten torjumiseksi.

Asetuksella ei laajennettaisi Euroopan petostentorjuntaviraston OLAF:n tutkintavaluuksia.

Asetus olisi toissijainen suhteessa muuhun petostentorjuntalainsäädäntöön. Tästä syystä asetuksen säätämisen jälkeenkin sovelletaan mm. tulli- ja maatalousasioiden ja arvonlisäveroasioiden yksityiskohtaisempaan hallinnolliseen yhteistyöhön lisäksi siitä erikseen annettuja yhteisön säädöksiä.

Asetusehdotuksen oikeusperustana on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 280 artikla. Asetuksella pyritäisiin toteuttamaan käytännössä mainitun artiklan 3 kohdassa määrätty jäsenvaltioiden ja komission välistä kiinteää ja säännöllistä yhteistyötä. Artiklassa määrätään, että jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.

Asetusehdotus koskee keskinäistä hallinnollista avunantoa viranomaisten välillä sekä erityisesti komission kanssa tehtävää yhteistyötä ja komission mahdollisuuksia tukea ja yhteensovittaa jäsenvaltioiden toimia.

Ehdotettu asetusta täydentäisi olemassa olevaa yhteisölae nsäädäntöä viranomaisten välisen yhteistyön ja avunannon osalta lisäämällä komission yhteensovittavaa osuutta petosten torjunnassa. Muutos koskee etenkin alv-petoksia ja rahanpesua. Tulli- ja maatalousasioita koskevasta vastaavasta yhteistyöstä on säädetty neuvoston asetuksella 515/97 . Asetusehdotuksessa edellytetään, että komissiolle annetaan käyttöoikeus jäsenmaiden yhteisökauppaa koskevaan arvonlisäverotuksen VIES-järjestelmään.

Asetuksessa säädettäisiin pyynnöstä annettavan avun toteuttamistavoista ja pyynnön esittäneen viranomaisen oikeudesta olla läsnä selvityksissä sekä oma-aloitteisesta avunannosta.

Pyynnöstä annettava apu kattaa kaikki tiedot, joilla on merkitystä väärinkäytösten ehkäisemiselle ja paljastamiselle. Pynnön vastaanottaneen viranomaisen on toimitettava pyynnön esittäjälle sekä hallussaan olevia että hankkimiaan tietoja mm. väärinkäytöksen alaisesta toiminnasta, luonnollisista ja oikeushenkilöistä sekä taloudellisista tiedoista.

Oma-aloitteisen avunannon osalta säädettäisiin toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta toimittaa komissiolle kaikki olennaiset tiedot asetuksen soveltamisalan (yhteisön kannalta erityisen merkityksellisistä) väärinkäytöksistä. Jäsenvaltion olisi myös oma-aloitteisesti järjestettävä erityistarkkailu tilanteissa, joissa toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä aiheellisena. Jäsenvaltioiden olisi

oma-aloitteisesti toimitettava haltuunsa tulleet tiedot väärinkäytösten menetelmiin ja niiden kehittämiseen liittyen. Komission tehtävänä olisi vastaavasti jakaa saamansa tieto jäsenvaltioille, jotka tiedon avulla voivat kehittää väärinkäytösten tunnistamista ja torjuntaa.

Asetuksessa säädettäisiin myös tietojen käytöstä todisteena hallinnollisissa ja oikeudellisissa menettelyissä. Väärinkäytöksistä joko pyynnöstä tai oma-aloitteisesti saadut tiedot olisi hyväksyttävä todisteiksi vastaavalla tavalla kuin tiedot, jotka saadaan oikeusmenettelyn kohdemaassa.

Asetuksessa täsmennettäisiin, että missä tahansa muodossa asetuksen nojalla annetut tiedot kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin vastaanottajavaltion lainsäädännön ja yhteisön toimielimiä koskevien säännösten mukaisesti.

4. Säädösehdotuksen yksityiskohtainen sisältö

1 artikla. Artikla määritteli asetuksen kohteeksi jäsenvaltioiden välisen sekä niiden ja komission keskinäisen hallinnollisen yhteistyön yhteisön taloudellisia etuja uhkaavien petosten ja muitten rikosten vastaisessa toiminnassa.

2 artikla. Asetus täydentäisi olemassa olevaa yhteisön lainsäädäntöä. Asetusta sovellettaisiin erityisen merkityksellisissä väärinkäytöksissä. Tämän lisäksi jäsenvaltiot voisivat tehdä yhteistyötä muissakin tilanteissa. Merkitykselliset väärinkäytökset määritellään tarkasti 3 artiklassa. Asetus ei vaikuttaisi yksityiskohtaisemman hallinnollista yhteistyötä koskevan yhteisön lainsäädännön, erityisesti asetuksen (EY) N:o 515/97 tulli- ja maatalousalan yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 1798/2003 arvonlisäverotuksen alalla tehtävästä hallinnollisesta yhteistyöstä soveltamiseen eikä niiden mukaiseen hallinnolliseen yhteistyöhön.

3 artikla. Artiklassa määriteltäisiin, että asetusta sovelletaan kaikkiin säästöjen, määrärahojen tai yhteisölae nsäädäntöön perustuvien sopimusten rikkomiseen, mikäli nämä voivat aiheuttaa suoria tai epäsuoria tappioita yhteisölle. Artiklassa määritellään myös raja-arvot yhteisön kannalta erityisen merkityksellisille

väärinkäytöksille, joihin asetusta lähtökohtaisesti sovelletaan.

4 artikla. Toimivaltaiset viranomaiset, joita yhteistyö koskee, olisivat kaikki ne viranomaiset, jotka ovat yhteisö- tai kansallisen lainsäädännön mukaan vastuussa yhteisön varojen hallinnoinnista, viranomaiset, jotka kansallisten päätösten mukaan ovat vastuussa yhteisön taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta ja arvonnäisäverotuksen alalla toimivaltaiset yhteistyöviranomaiset. Lisäksi rahanpesun selvittelykeskukset (Suomessa rahanpesun selvittelykeskus toimii Keskusrikospoliisin yhteydessä) ja komissio, Euroopan petostentorjuntavirasto mukaan lukien, ovat asetuksen mukaisia yhteistyöhön osallistuvia toimivaltaisia viranomaisia.

5 artikla. Toimivaltaisten viranomaisten olisi pyynnöstä avustettava toisiaan sekä erityisen merkityksellisten väärinkäytösten ehkäisemisessä että niiden paljastamisessa. Artiklassa säädetään siitä, miten tietoja kerätään ja vaihdetaan. Lisäksi artiklan 2 perusteella viranomaisilla olisi oikeus, mutta ei tämän asetuksen perusteella velvollisuutta, antaa tietoja toiselle viranomaiselle tapauksissa, joissa väärinkäytösten osalta 3 artiklassa määritellyt raja-arvot eivät ylitä.

6 artikla. Artiklassa säädettäisiin viranomaisten velvollisuudesta huolehtia pyynnön saatuaan henkilöiden, varastointipaikkojen, tavaroiden, kuljetusvälineiden ja liiketoimien erityistarkkailua tilanteessa, jossa näihin oletetaan liittyvän väärinkäytöksiä. Vastaava säädös on tulli- ja maatalousasioiden hallinnollista yhteistyötä koskevan asetuksen 515/97 7 artiklassa.

7 artikla. Artiklassa säädettäisiin tietopyynnön käsittelytavasta. Osapuolten niin sopiessa voisivat pyynnön esittäneen viranomaisen virkamiehet olla läsnä selvityksiä laadittaessa. Vastuu selvitysten laatimisesta olisi kuitenkin aina pyynnön saaneella viranomaisella. Pynnön esittäneet viranomaiset eivät saisi osallistua rikosasioiden käsittelyyn, mikäli tämä käsittely on rajattu lainsäädännössä erityisesti nimetyille viranomaiselle.

8 artikla. Artiklassa säädettäisiin virkamiesten mahdollisuudesta saada käyttöönsä tietoja ja asiakirjoja toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan viranomaisen luona. Läsnaolo

edellyttää yhteistä sopimusta asiasta. Artiklan sanamuoto on hieman epäselvä ja mahdollistaa myös tulkinnan, jonka mukaan kaksi viranomaista voivat sopia muuhun viranomaiseen kohdistuvasta tietojenluovutusveloitteesta.

9 artikla. Artiklan mukaan toisen viranomaisen luona olevan virkamiehen olisi voitava todistaa valtuutensa.

10 artikla. Artiklassa säädetään määräajat tietojen ja avunannon toimittamiselle. Pääsääntöisesti määräaika olisi kuusi viikkoa. Määräaika on kuitenkin neljä viikkoa jos tiedot ovat jo apua antavan viranomaisen hallussa. Määräajoista voidaan poiketa pyynnön esittäjän ja vastaanottajan yhteisestä sopimuksesta.

11 artikla. Artiklassa säädetään komission oikeudesta saada käyttöoikeus arvonnäisäverotukseen liittyvään VIES-tietokantaan.

12 artikla. Artiklassa säädetään omaloitteisesta, ilman pyyntöä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta. Jäsenvaltioiden viranomaisilla on artiklan perusteella velvollisuus ilmoittaa komissiolle kaikista asetuksen soveltamisalueen merkityksellisistä väärinkäytöksistä. Vastaavasti komissiolla on velvollisuus ilmoittaa jäsenvaltioille tietoonsa tuleista väärinkäytöksistä.

13 artikla. Artiklan mukaan myös omaloitteiseen toimintaan sisältyy velvollisuus järjestää omaisuuden, paikkojen ja henkilöiden erityistarkkailua.

14 artikla. Artiklassa säädetään jäsenvaltioiden viranomaisten velvollisuudesta omaloitteisesti toimittaa tietoja väärinkäytösten menetelmiin liittyvistä havainnoistaan ja tiedoistaan. Vastaavasti komissiolla on velvollisuus ilmoittaa jäsenvaltioille saamansa tiedot.

15 artikla. Artiklassa säädetään asetuksen perusteella saatujen tietojen käytöstä oikeusmenettelyissä.

16 artikla. Komissiolle annetaan artiklassa oikeus vaihtaa saamiaan tietoja.

17 artikla. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava olennaisista tiedoissa tapahtuneista muutoksista ja oikeudellisista toimenpiteistä.

18 artikla. Artiklassa säädetään asetuksen perusteella saatujen tietojen salassapidosta.

19 artikla. Artiklassa säädetään kolman-

nesta maasta saaduista ja kolmanteen maahan luovutettavista tiedoista.

20 artikla. Artiklassa todetaan, että komissio voi asetuksen perusteella saamiensa tietojen perusteella laatia riskianalyyskejä.

21 artikla. Artiklassa säädetään täytäntöönpanotoimenpiteistä komiteamenettelystä annetun neuvoston päätöksen 1999/468/EY mukaisesti.

22 artikla. Artiklassa säädetään sääntelykomiteasta.

23 artikla. Artiklassa säädetään komissiolle velvollisuus raportoida asetuksen soveltamisesta kolmen vuoden välein.

24 artikla. Voimaantulosäädös.

5. Ehdotetun asetuksen vaikutukset Suomen lainsäädäntöön

Ehdotettu asetusta olisi suoraan sovellettavaa yhteisön oikeutta. Ehdotettu säännöstö tehostanee ja nopeuttanee hallinnollista yhteistyötä etenkin monimutkaisten ja vakavimpien yhteisön taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten ehkäisyssä ja selvittämisessä.

Vaikka asetusta ei suoraan sovellettavana yhteisön säädöksenä olekaan tarpeen saattaa voimaan Suomen lainsäädännössä, edellyttäisi asetuksen säätäminen sitä, että Suomen kansallisessa lainsäädännössä luodaan edellytykset asetuksessa säädettävälle yhteistyölle sekä lisäksi kansallisella tasolla toteutettavalle tietojenvaihdolle väärinkäytös- ja petostapauksissa.

Kansainvälisestä hallinnollisesta yhteistyöstä ei ole yleishallinto-oikeudellisessa lainsäädännössä yleisiä säännöksiä. Asetusehdotuksessa säädettäisiin myös yhteisön yleislainsäädännön tasolla sellaisista toimenpiteistä, joita nykyisin käytetään lähinnä tullihallinnon alalla. Tällaisia ovat muun muassa erityistarkkailu, josta säädettäisiin asetuksen 6 artiklassa. Velvoite laajenisi tältä osin myös EU:n tukia toimeenpanevaan hallintoon ja myös verohallintoon arvonlisäverotusta koskeissa asioissa. Erityistarkkailusta ja siihen liittyvistä viranomaisten toimivaltuuksista ei ole tältä osin Suomessa säännöksiä yleislainsäädännössä tai erityislainsäädännössä. Erityistarkkailun tyyppiset toimenpiteet ovat nykyisin Suomessa pakkokeinoja, joita voivat käyttää ainoastaan esitut-

kintaviranomaiset pakkokeinolaissa (450/1987) säädetyin edellytyksin.

Voimassaoleva Suomen rahanpesun estämistä ja selvittämistä koskeva lainsäädäntö mahdollistaa rahanpesun selvittelykeskuksen vastaanottamien tietojen luovuttamisen vain toiselle poliisiviranomaiselle rahanpesurikosten estämiseksi ja selvittämiseksi. Ehdotetun asetuksen säätäminen edellyttäisi tältä osin rahanpesun estämistä ja selvittämistä koskevan lainsäädännön muuttamista.

6. Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Ehdotuksessa arvioidaan, että se edellyttää 15 henkilön palkkaamista Euroopan petostorjuntavirastoon sekä tietojärjestelmiä alv- ja rahanpesutietojen hallintaan. Yhteensä näiden toimenpiteiden yhteisön menoja kasvattava vaikutus olisi n. 1,8 miljoonaa euroa/vuosi.

Ehdotuksen Suomen valtion menoja lisäävää vaikutusta on vaikea arvioida ennen kuin tiedetään tietopyyntöjen lukumäärää. Alustavan arvion mukaan ehdotuksella ei ole erityisen merkittäviä valtion menoja lisääviä vaikutuksia. Arvio perustuu siihen, ettei asetuksen sinänsä voida arvioida lisäävän Suomen viranomaisiin kohdistuvien virka-apupyntöjen määrää. Asetus voi osaltaan helpottaa Suomen viranomaisten mahdollisuuksia saada tarvittaessa virka-apua. Kansainvälistymiskehityksen ja Euroopan unionin laajenemisen voidaan sinänsä arvioida lisäävän tarvetta hallinnolliseen viranomaisyhteistyöhön esimerkiksi Itämeren alueen valtioiden kesken. Asetuksella voi kuitenkin olla virka-apupyntöjen määrää lisäävä ja siten viranomaisten työmäärää lisääviä vaikutuksia.

Tehostuneen hallinnollisen yhteistyön tuloksena esimerkiksi arvonlisäverokertymän tulisi pikemminkin kasvaa jonkin verran.

Muutoksella ei arvioida olevan erityisiä organisaatioon tai henkilöstöön liittyviä vaikutuksia. Asetuksen mukaiset tehtävät on tarkoitettu hoitaa hallinnossa nykyisillä henkilöstöresursseilla. Asetus edellyttää yhteisön etuihin kohdistuvien petosten torjunnassa käytettäväksi sellaisia menetelmiä, jotka eivät nykyisin kuulu yhteisön varoja hallinnoivien Suomen viranomaisten tai verohal-

linnon tavanomaisiin menettelytapoihin. Erityisesti tämä koskee muun muassa epäilyttävän kohteen tai henkilön erityistarkkailua, joka olisi uusi menettely tukien valvonnassa ja verohallinnossa.

7. Asetusehdotuksen käsittely

Asetusehdotuksen käsittely Euroopan unionin neuvostossa alkoi varsinaisesti neuvoston petostentorjunnan työryhmässä 9.12.2004, jossa komissio esitteli ehdotustaan.

Luonnos asetusehdotusta koskevaksi kirjelmäksi ja muistioksi on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja käsitelty EU-asiaain komitean alaisessa budjettijaostossa. Valtiovarainministeriö on pyytänyt ehdotuksesta lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä (alueiden ja hallinnon kehittämisosasto, poliisiosasto ja sisäinen tarkastus), maa- ja metsätalousministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, työministeriöltä sekä verohallitukselta, tullihallitukselta ja keskusrikospoliisilta. Valtiovarainministeriön verosasto ja rahoitusmarkkinaosasto ovat myös laatineet ehdotusta arvioivat lausunnot. Lausunnoissa esitetyt seikat on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon muistiossa.

8. Ehdotus valtioneuvoston kannaksi

Suomi tukee pyrkimyksiä tehostaa ja nopeuttaa jäsenvaltioiden välistä hallinnollista yhteistyötä petostentorjunnan alalla. Komission ehdotuksen tavoitteet ovat hyväksyttävissä. Suomi kannattaa yhtenäistä oikeudellista kehystä, jossa määritellään jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä yhteisön taloudellisiin etuihin liittyvän petostentorjunnan alalla ohjaavat selkeät ja sitovat säännöt. Säännökset hallinnollisesta yhteistyöstä olisi soveltamisen helpottamiseksi ja lainsäädännön selkeyden turvaamiseksi mahdollisuuksien mukaan koottava yhteisön yleislainsäädäntöön.

Suomi pitää tärkeänä, että mahdollistetaan nykyistä suuremmat tietojenvaihtoyhteydet toimivaltaisten viranomaisten välillä. Etenkin laajojen, järjestäytyneiden ja useita jäsenmaita koskevien petosten ja muiden rikosten tehokas torjuminen edellyttää komission tasolla tapahtuvaa koordinoitua tukija yhteensovittamistyötä. Suomen edun mukaista on kannattaa sellaisia hallinnollisen yhteistyön muotoja, joilla parannetaan ja selkiytetään hallinnollista yhteistyötä ja turvataan yhteisön taloudellisia etuja. Suomi yhtyy komission käsitykseen siitä, että erityisesti arvonlisäverotuksen alalla on sekä jäsenvaltioiden että unionin kokonaisedun mukaista tehostaa toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä arvonlisäverotuksen kiertämisen estämiseksi ja paljastamiseksi.

Asetuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että komissio ja Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF pystyvät osaltaan järjestämään ja tukemaan tehokkaasti asetuksessa tarkoitettua yhteistyötä. Asetusehdotuksen neuvostokäsittelyn yhteydessä on tätä pyrittävä hankkimaan komissiolta tarkempia selvityksiä. Tämä on tarpeen erityisesti sen johdosta, että Euroopan petostentorjuntaviraston OLAF:n toiminnan käynnistymistä koskeva komission arviointi on neuvoston käsityksen mukaan edelleen osaksi kesken ja yhteisön petostentorjuntaa koskevissa järjestelyissä ja Euroopan petostentorjuntaviraston OLAF:n toiminnassa on edelleen selkeitä kehittämistarpeita.

Neuvoston käsittelyn yhteydessä on lisäksi varmistettava, miten asetus toisi lisäarvoa väärinkäytösten vastaiselle hallinnolliselle yhteistyölle. Asetusehdotuksen säännökset olisivat monilta osin päällekkäisiä voimassa olevan yhteistyötä koskevan yhteisölainsäädännön kanssa. Tämän vuoksi hallinnollisen yhteistyön oikeudelliset puitteet eivät tulisi ehdotuksen toteuttamisella nykyistä selkeämmiksi ja paremmin toimiviksi. Tästä syystä asetuksen säännöksiä tulisi neuvoston

käsittelyn yhteydessä vielä selkiyttää.

Asetusehdotukseen sisältyvä rahanpesun selvittelykeskuksilla olevien tietojen luovuttaminen muille kuin rahanpesun torjunnasta vastaaville viranomaisille saattaa vaarantaa luottamuksellisia suhteita ilmoitusvelvollisiin tahoin mukaan lukien kolmannet maat. Euroopan Unionin elimistä rahanpesun vastainen toiminta ja koordinointi kuuluu Europolille. Nykyisin käytössä olevat tietojenvaihtokanavat ja rikosoikeudelliset menettelyt ovat ehdotuksessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi riittäviä. Tästä syystä asetusehdotukseen sisältyvää rahanpesutietojen antamista ja käyttöä koskeviin kohtiin suhtaudutaan kielteisesti.

Ehdotukseen sisältyvä vaatimus erityistarkkailun järjestämisestä on Suomen lainsäädännön mukaan pakkokeino ja eroaa luonteeltaan asetusehdotuksen muista, lähinnä tiedonvaihtoa ja analysointia koskevista osioista. Erityistarkkailun vaatimus edellyttää yksityiskohtaisempia selvityksiä komissiolta ja eri viranomaisten roolin selkiyttämistä tältä osin. Lähtökohtana on, että hallinnollisesta yhteistyöstä annettavan yhteisön säädöksessä säädetään ainoastaan selkeästi hallinnollisina pidettävistä toimenpiteistä.

Ehdotuksen 8 artikla on valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen, koska siinä kansallinen viranomainen toisen valtion viranomai-

sen kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella velvoittaisi toisen kansallisen viranomaisen luovuttamaan tietoja, joista tuo viranomainen muuten olisi toimivaltainen itse päättämään. Kohta tulisi muuttaa siten, että se koskisi vain tietopyynnön vastaanottaneen viranomaisen hallussa olevien ja käsittelemien tietojen antamista.

Valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallista on myös se, ettei asetusehdotuksessa ole salassapitoperusteita koskevia täsmällisiä säännöksiä vaan näistä olisi tarkoitus säätää komitologiamenettelyssä. Ehdotusta on tältä osin pyrittävä täsmentämään siten, että asetuksessa ovat selkeät säännökset salassapitoperusteista ja niiden on lisäksi vastattava avoimuutta ja salassapitoa unionin toiminnassa koskevia yleisiä yhteisön oikeuden säännöksiä.

Asetukseen sisältyvä rajausta, jonka mukaan oikeusviranomaisten pyynnöstä tai suoralla valtuutuksella toteutetut hallinnolliset selvitykset olisivat asetuksen soveltamisalan ulkopuolella, edellyttävät käsitteen ”oikeusviranomainen” määrittelyä asetuksen 3 artiklassa. Myös poliisiviranomaisten rooli mahdolliseen yhteistyöhön osallistuvana viranomaisena on epäselvä, kun asetusehdotus ei muodollisesti käsitä III pilarin mukaista poliisiyhteistyötä.